



## CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

### ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Vasile Moldovan,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Vasile Moldovan împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu judecătorul Judecătoriei Căușeni, sediul Central, Svetlana Colun, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Vasile Moldovan și s-a menținut hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

*(Dosarul nr. 2ra-723/24*

*Nr. PIGD 2-23010823-01-2ra-04072024)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1), lit.f) și alin.(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (L. Mitrofan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Pahopol, Ru. Pulbere, D. Dulghieru)

15 ianuarie 2025

*Textul corespunde originalului*

**Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Vasile Moldovan,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din  
Stela Procopciuc, *Președinte*,  
Oxana Parfeni  
Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

**ÎN FAPT**

1. La 20 ianuarie 2023, Vasile Moldovan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu judecătorul Judecătoria Căușeni (sediul Central), Svetlana Colun cu privire la constatarea încălcării de către Judecătoria Căușeni (sediul Central) a dreptului la examinarea cauzei nr.5r-X/2022 (X-XXXX-XX-Xr-XXXXXX) în termen de 2 luni și încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 100000,00 de lei, cu titlu de compensare a prejudiciului moral, cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei contravenționale.

2. În motivarea cererii a menționat că în procedura judecătorească Judecătoria Căușeni, sediul Central, Svetlana Colun, s-a aflat spre examinare cauza contravențională nr. 5r-X/2022 (X-XXXX-XX-Xr-XXXXXX).

3. În acest context, a susținut că durata examinării cauzei contravenționale este incompatibilă cu cerința termenului de judecare a cauzei contravenționale, prevăzută la art.454 alin.(1) din Codul contravențional, care stipulează că, cauza contravențională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată.

4. A relatat că cauza contravențională a fost depusă la Judecătoria Căușeni, sediul Central, la data de 04 iulie 2022, iar termenul limită de examinare a acesteia urma să fie data de 04 septembrie 2022.

5. În acest sens a menționat că, potrivit jurisprudenței de referință degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și al autorităților relevante și importanța cauzei pentru reclamant, iar în cazul în care speța implică o complexitate semnificativă, urmează să se mențină echilibrul între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări ai justiției.

6. Prin urmare, reclamantul a considerat că, în speță, termenul de examinare cauzei contravenționale nu este unul rezonabil, demonstrând un caracter excesiv, deoarece cauza menționată până în prezent nu a fost examinată, fapt ce denotă că autoritățile competente nu reacționează adecvat

întru respectarea termenului rezonabil la examinarea cauzei, dând dovadă de un comportament inadecvat și cu rea credință.

7. Suplimentar, reclamantul a indicat că este pensionar în vârstă de 70 de ani, XX XXX(XXXX XXXXX XX (CXX)), și i-a fost cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al încălcării dreptului la examinarea cauzei contravenționale nr.5r-X/2022 în termen de 2 luni, prin ce i s-a cauzat un prejudiciu moral, pe care îl estimează la suma 100000,00 de lei, or, este nevoit să ”bată pragurile” Judecătorei Căușeni, sediul Central, în căutarea dreptății un timp de 6 luni și 16 zile, pentru a obține o hotărâre a instanței de judecată.

#### POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Moldovan s-a respins ca neîntemeiată.

#### EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La 05 aprilie 2023, Vasile Moldovan a declarat apel nemotivat (f.d.162, vol.I), iar la 19 iunie 2023, a înregistrat apelul motivat, împotriva hotărârii din 28 martie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanței și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea integral (f.d.184/186, vol.I).

#### POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Vasile Moldovan și s-a menținut hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 233; 234/241, vol.I).

11. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând prevederile Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în coraport cu criticile formulate în cererea de apel, a concluzionat că, la caz, neexaminarea în fond a contestației înaintate de către Moldovan Vasile a fost cauzată de circumstanțe obiective care nu au putut fi influențate sau condiționate de către instanța de judecată, aceasta fiind obligată să acționeze prompt la demersurile reclamantului în proces și a nu-i îngrădi drepturile procedurale.

12. În altă ordine de idei, instanța de apel a menționat că potrivit art.6 CEDO nici o persoană, realizarea sau limitarea drepturilor căreia depinde de desfășurarea unui proces, nu trebuie să fie nevoită să aștepte un termen nejustificat de mare până la formularea deciziei finale. Acest principiu este atât un drept fundamental al omului, cât și o condiție pentru ca un proces să fie considerat echitabil. Cerința Convenției ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în

considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților. Regula specială presupune două situații de specificitate: perioada care urmează a fi luată în considerațiune include și procedurile administrative preliminare în funcțiune de caz, dies a quo fiind ziua sesizării organului administrativ de resort, perioada totală de timp include și procedurile de executare a hotărârilor judecătorești definitive valabil pronunțate, dies ad quem fiind ziua în care procedurile executorii au fost finalizate (în spețele când faza procedurală executorie se prelungește dincolo de termenul rezonabil consacrat convențional). Or, indiferent de aspectele particulare ale speței deferite spre soluționare, Curtea Europeană examinează durata termenului rezonabil în totalitatea acestuia, adică luând în considerare ansamblul procedurii litigioase în fața tuturor instanțelor și gradelor de jurisdicție.

13. Astfel, instanța de apel a notat că o instanță de judecată nu trebuie sub pretextul respectării termenelor rezonabile în cadrul procesului de judecată să refuze în realizarea drepturilor participanților la proces, care pe cale de consecință, ar încălca principiul examinării cauzei, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, cu desfășurarea examinării litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizarea procesului astfel încât părțile să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecătii și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, respectiv de a acorda posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

14. Suplimentar, instanța de apel a reiterat că comportamentul părților, în calitate de criteriu de examinare a termenului rezonabil, constituie un punct determinant și nu poate fi concluzionat drept tergiversare din culpa instanței de judecată, or, în cazul în care în cadrul procesului de judecată, părțile au intervenit cu cereri (de recuzare), instanța de judecată a menținut justul echilibru între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în art. 6 al Convenției (cauza *Boddaert v. Belgia*, 12 octombrie 1992 nr. 12919/87).

15. De altfel, examinarea cauzei în termen mai restrânsi însă cu ignorarea drepturilor procedurale ale părților implicate în proces, ar reprezenta o încălcare mai gravă a drepturilor și intereselor persoanei interesate.

16. Din considerente expuse mai sus, în raport cu prevederile art.2 alin.(6) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, instanța de apel remarcă că sunt declarative criticile aduse față de nerespectarea termenului rezonabil la judecarea cauzei,

deoarece, soluționarea litigiului în termenul extins, se datorează comportamentului reclamantului/apelant prin depunerea cererilor de recuzare, ceea ce cu siguranță necesită o perioadă de timp pentru examinarea echitabilă a acesteia.

17. Complementar, instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apelantului, cu referire la fondul cauzei, or, cauza intentată la contestația lui Vasile Moldovan se află pe rolul judecătoriei de câteva luni, iar obiectul acesteia este contestarea răspunsului IP Căușeni nr.34/294633 din 15 iunie 2022 și nicidecum examinarea unei cauze contravenționale cum se reflectă în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

18. Astfel, reieșind din obiectul cauzei care se examinează la Judecătoria Căușeni, instanța de apel a apreciat ca întemeiată concluzia primei instanțe privind neîncadrarea acestui tip de dosare în cercul dosarelor care se examinează cu prioritate.

19. Cu caracter subsecvent respingerii cerinței de constatare a încălcării dreptului de examinarea în termen rezonabil, prima instanță întemeiat a respins și cerința de recuperare a prejudiciului moral, care de altfel nu a fost argumentată nici în instanța de apel.

20. Suplimentar, în susținerea concluziei primei instanțe și, respectiv menținerea actului judecătoresc atacat cu apel, instanța de apel a menționat că potrivit prevederilor art.372 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

21. De asemenea, instanța de apel a considerat necesar de a concretiza că în esența sa este o continuare a instanței de fond, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

22. Cu toate acestea, pe lângă faptul că argumentele apelantului nu se referă la încălcarea esențială de către prima instanță a unor prevederi legale, instanța de apel a reținut că pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, nu au fost prezentate alte probe decât cele deja existente la materialele dosarului, iar apelantul nu a solicitat instanței judecătorești intervenirea pentru a obține careva probe ce ar demonstra veridicitatea pretențiilor sale, or, instanța fiind pusă în situația soluționării litigiului în urma studierii probelor anexate și în raport cu prevederile normelor legale aplicabile speței.

## EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 14 iunie 2024, Vasile Moldovan a declarat recurs împotriva deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre judecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

24. În motivarea recursului, Vasile Moldovan a invocat că completul de judecată nu a fost compusă potrivit legii, or, judecătorul Curții de Apel Chișinău, Dorin Dulghieru, nu era în drept să participe la examinarea prezentei cauzei civile, deoarece a fost numit ilegal în funcția de judecător, pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

25. În acest sens, a notat că conform art. 11 alin. (1) din Legea Nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, care era în vigoare la data emiterii Decretului Președintelui Republicii Moldova Nr. 346 din 31 octombrie 2012, judecătorii judecătoriilor, inclusiv a judecătoriilor specializate, judecătorii de instrucție și judecătorii curților de apel se numesc în funcție, din numărul candidaților selectați prin concurs, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Candidații selectați, care întrunesc condițiile specificate la art.6, se numesc în funcția de judecător inițial pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii sînt numiți în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă de 65 de ani.

26. La caz, a susținut că domnul Dorin Dulghieru a fost numit în funcția de judecător, pînă la atingerea plafonului de vîrstă, cu 37 zile înainte de expirarea termenului de 5 ani, fapt ce contravine prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea Nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. În astfel de circumstanțe, domnul Dorin Dulghieru exercită ilegal funcția de judecător. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova Nr. 1844 din 19 noiembrie 2020, domnul Dorin Dulghieru a fost numit în funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău, decret publicat în Monitorul Oficial la data de 27 noiembrie 2020.

27. În acest context a invocat că, examinarea de către judecătorul Curții de Apel Chișinău, Dorin Dulghieru, a prezentei cauze nu cade sub noțiunea de ”instanță instituită de lege”, astfel, încălcat grav dreptul său garantat de articolul 6 § 1 al Convenției (dreptul la judecarea cauzei de către o instanță instituită de lege), această situație nu mai poate fi tolerată, indiferent de faptul dacă se referă doar la un caz, dar nu la multe cazuri, este de obligația celor Părți Contractante, care au ratificat Convenția, de a respecta drepturile omului - dreptul la un proces echitabil, garantat de Articolul 6 al Convenției.

28. Prin urmare, a menționat că încălcări menționate supra servesc temei de casare integrală a deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în baza prevederilor art. 432 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

29. La 11 iulie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa Ministerului Justiției al RM, precum și intervenientului accesoriu, copia recursului declarat de Vasile Moldovan, împotriva deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării

principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere anexată la materialele dosarului (f.d.10, vol.II).

30. Deși, la 11 iulie 2024, Ministerul Justiției al RM, precum și intervenientul accesoriu, au recepționat copia recursului, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 11, Vol. II), aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe, prin care să-și expună opinia referitor la recursul declarat de Vasile Moldovan, împotriva deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

#### LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă, prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

32. Art. 433 alin.(1) –(2) din Codul de procedură civilă, prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1);
- a<sup>1</sup>) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat;
- e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței;
- f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin.(1) lit.e) din prezentul articol.

33. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, reglementează că, recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2)Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

34.Art. 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

#### MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 20 februarie 2024 (f.d. 233, vol.I).

36. Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.2935 (f.d.242, vol.I), la 29 aprilie 2024, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei integrale din 20 februarie 2024, însă, date privind recepționarea acesteia lipsesc la dosar.

37. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Vasile Moldovan, la 14 iunie 2024, se consideră depus în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.31).

38. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că potrivit art.442 alin.(1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432.

39. Verificând motivele de casare, invocate în cererea de recurs de Vasile Moldovan, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, enunțate la pct. 30 din prezenta încheiere, deoarece nu se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de Vasile Moldovan, conține obiecții la faptul că instanța ar fi fost compusă ilegal, deoarece judecătorul Curții de Apel Chișinău, Dorin Dulghieru, nu era în drept să participe la examinarea prezentei cauzei civile, întrucât a fost numit ilegal în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă, ceea ce ar servi temei de casare integrală a deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în baza prevederilor art. 432 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

41. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că obiecțiile recurentului Vasile Moldovan sunt neîntemeiate și declarative, or, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova Nr. 1397-IV din 27 noiembrie 2007, domnul Dorin Dulghieru a fost numit în funcție de judecător pe un termen de 5 ani, la Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova Nr. 346-VII din

31 octombrie 2012, domnul Dorin Dulghieru a fost numit în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, iar, ulterior prin Decretul Președintelui Republicii Moldova Nr. 1844-VIII din 19 noiembrie 2020, domnul Dorin Dulghieru a fost numit în funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău, decrete care sunt în vigoare și produc efecte juridice. Drept urmare, argumentul recurentului invocat în acest sens nu poate determina admisibilitatea recursului.

42. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

43. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de Vasile Moldovan nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

44. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Vasile Moldovan, ca fiind inadmisibil.

45. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. a), art.440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

#### COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul declarat de Vasile Moldovan, împotriva deciziei din 20 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc